

# Strateji müttəfiqliyin Şuşa Bəyannaməsi

**“Bir il bundan öncə – 2021-ci il iyun ayının 15-də Azərbaycanın Mədəniyyət paytaxtı Şuşada fəvqəladə dərəcədə önəmli sənəd imzalandı. “Azərbaycan Respublikası ilə Türkiyə Respublikası arasında müttəfiqlik münasibətləri haqqında Şuşa Bəyannaməsi” iki qardaş ölkənin tarixinə, əziz Şuşamıza, 44 günlük müharibədəki tarixi Zəfərimizə çox yaraşan hadisə idi. Əslində, o hadisə haqqında keçmişdə deyil, gələcək zamanda danışmaq daha münasib olar”. Bu fikirləri Şuşa Bəyannaməsinin imzalanmasının ildönümü ilə bağlı söhbətində Milli Məclisin Mədəniyyət komitəsinin sədri Qənirə Paşayeva səsləndirdi. Həmsöhbətimiz bir il öncə baş verən, iki qardaş ölkənin tarixi münasibətlərinin yeni mərhələsinin əsası qoyulan həmin möhtəşəm hadisəni belə dəyərləndirdi:**

– Müzəffər Ali Baş Komandan, Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin o möhtəşəm gündəki sözlərini məmnuniyyət və qürurla xatırlayırıq: “XX əsrin əvvəllərində Mustafa Kamal Atatürk demişdir: “Azərbaycanın sevinci sevincimiz, kədəri kədərimizdir”. XX əsrin sonlarında Heydər Əliyev demişdir: “Türkiyə və Azərbaycan bir millət, iki dövlətdir”. Bu tarixi sözlər, kəlamlar bizim fəaliyyətimiz üçün əsas amildir. Biz bu vəsiyyəyə sadıq və XXI əsrdə azad edilmiş Şuşada Müttəfiqlik Bəyannaməsinin imzalayarkən əcdadlarımıza sadıqlığımızı nümayiş etdiririk və gələcək nəsillərə yol göstəririk”. Şuşa Bəyannaməsi Azərbaycanla Türkiyənin dostluq, qardaşlıq, qonşuluq münasibətlərini daha yüksək zirvəyə – müttəfiqlik münasibətləri səviyyəsinə qaldırdı. Doğrudan da, başqa iki müstəqil ölkə tapmaq çətindir ki, onların arasında Şuşa Bəyannaməsindən üstün Müttəfiqlik Bəyannaməsi olsun. Bəli, bu, keyfiyyətə yeni əməkdaşlıq təcrübəsidir.

Türkiyə ilə Azərbaycan arasında yetərincə yüksək əlaqələr olub, var və olacaqdır. Həmin bəyannamədə göstərilən müddəalara gələcək yüksək işbirliyimizin hüquqi təminatçısı olub, dostla da, dost ola bilməyənlərə də həqiqətin özünü, onun təntənəsini göstərir. Şuşa Bəyannaməsi Azərbaycanın siyasi, diplomatik, iqtisadi və əlbəttə, hərbi uğurudur. Azərbaycanla Türkiyənin münasibətlərini daha üstün səviyyəyə qaldıran sənəd, yeni işbirliyi ruhu və hüququ ilə bölgə əhəmiyyətli bütün əməli fəaliyyət sahələrini əhatə edir. Bu sənəd hər iki ölkənin beynəlxalq nüfuzuna öz müsbət təsirlərini göstərməkdədir. Qardaşlığın yeni mühüm mərhələsinə təşkil edən Şuşa Bəyannaməsi beynəlxalq münasibətlərin və münasibətsizliklərin hassas dönməndə müttəfiqliyin geostrateji önəmini daha da artırır. Şuşada qoşa dalğalanmaqla ölkələrimizin birliyini nümayiş etdirən Azərbaycan və Türkiyə bayraqları yalnız siyasi, hüquqi anlamlarda qalmayıb, ruh birliyimizi – mənəvi, mədəni iqlimimizi nümayiş etdirir. Azərbaycanla Türkiyə arasındakı müttəfiqlik münasibətləri ölkələrimizin münasibətlərinin bütün müstəvilərdə davamlı inkişafını təmin etmə gücündə olub, çoxşaxəli müttəfiqliyin simvolidir. Bu Bəyannamə sayəsində Azərbaycanla Türkiyə arasında siyasət, diplomatiya, iqtisadiyyat, enerji təhlükəsizliyi, nəqliyyat, mədəniyyət, təhsil, ordu quruculuğu və digər strateji sahələr üzrə əməkdaşlıq yeni məzmun və yeni səviyyə qazanıb.

Şuşa Bəyannaməsi iki ölkə arasında imzalanmış olsa da, o, bütövlükdə bölgəyə işıq salır, sülh, əmin - əmanlıq üçün şansları artırır, mehriban qonşuluq, birgə yaşayış və beynəlxalq

hüquq normalarına uyğun münasibətlərin imkanlarını, əhatə dairəsini genişləndirir. Yeni haqlı olaraq belə dəyərləndirilir ki, Şuşa Bəyannaməsi bölgədə inteqrasiya proseslərini, yeni sərməyə qoyulmuş prosesini stimullaşdırır. Məhz bu xüsusiyyəti ilə Şuşa Bəyannaməsi bütün bölgə üçün əhatəli əmin-amanlığa, ədalətli sülhə zəmanətli yol açır. Təbii ki, bu yoldan yalnız yolsuzlar imtina edər...

Şuşa Bəyannaməsinin bu ilin əvvəlində hər iki ölkənin parlamentində ratifikasiya edilərək, təsdiq olunduğunu vurğulayan komitə sədri dedi ki, yuxarıda vurğuladığımız məqamlarla yanaşı, xüsusilə, onu qeyd etməliyik ki, bəyannamə qardaş ölkələrimiz arasındakı münasibətlərin məhz gələcəyini müəyyən edir. Gələcək mövzusunda təkrar vurğu etməyimiz həm də bölgədə yaranmış yeni gerçəklikləri yada salır. Bu gerçəkliklər 44 günlük müharibədəki tarixi Zəfərimiz nəticəsində əldə olunub. Tarixi Zəfər Qafqaz ölkələrinin Avrasiyada önəmini artırır: Asiya ilə Avropa arasında ticari – iqtisadi əlaqələrin ən əlverişlisinin seçilməsi baxımından yeni dizayn yaradıb. Necə deyərlər, artıq bu coğrafiyada yeni siyasi – iqtisadi arxitektura mövcuddur. Azərbaycan Prezidentinin 15 iyun 2021-ci il tarixli nitqində vurğulandığı kimi, “Bəyannamədə Zəngəzur dəhlizinin açılması ilə bağlı çox açıq ifadələr öz əksini tapmışdır. Bu da İkinci Qarabağ savaşıdan sonra yaranmış yeni geosiyasi vəziyyətin nəticəsidir. Bu gün biz Türkiyəni və Azərbaycanı dəmir yolu ilə, avtomobil yolu ilə birləşdirəcək Zəngəzur dəhlizi haqqında nəinki danışırıq, bu dəhlizi əməli işlərlə yarıdırıq. Müttəfiqlik haqqında imzalanmış Birgə Bəyannamədə bu məsələnin əks olunması böyük məna daşıyır”.

Söhbətin sonunda Qənirə Paşayeva bəyannamənin Azərbaycanla Türkiyə arasındakı münasibətlərin bütün əməli fəaliyyət müstəvilərində yüksəlişini təmin etmə gücündə olduğunu qeyd edərək xatırladı:

– İmzalanmasının birinci ildönümünü “Şuşa ili”ndə qeyd etdiyimiz Şuşa Bəyannaməsi bölgədə inteqrasiya proseslərinə güc qatır, ruh verir. Bəli, bəyannamənin mətnindən və ruhundan irəli gələn vəzifələr keyfiyyətə daha yüksək işbirliyinə təminat yaratmaqdadır. Şuşa Bəyannaməsi Azərbaycan və Türkiyə prezidentlərinin yalnız öz ölkələrində deyil, Avrasiyada sülh, əmin – əmanlıq, iqtisadi inkişaf və digər kateqoriyalarda tərəqqi üçün göstərdikləri tarixi xidmət səciyyəsi daşıyır.

**Söhbəti hazırladı:  
Zərifə BƏŞİRQIZI, “Xalq qəzeti”**